

ОСОБЛИВОСТІ ПРАВОВОГО ПОЛОЖЕННЯ АДВОКАТА ІНОЗЕМНОЇ ДЕРЖАВИ В УКРАЇНІ

в сучасних правових системах світу можна виділити два основних підходи щодо дозволу адвокатам іноземної держави здійснювати адвокатську діяльність на території іншої держави.

для першого підходу характерна повна ізоляція правової системи держави від участі адвокатів іноземних країн. але найбільш розповсюдженим все таки є дозвіл державою доступу іноземних адвокатів до адвокатської практики за певних умов та наявності деяких обмежень в їх діяльності.

Загальним правилом є те, що іноземний адвокат має право займатися адвокатською діяльністю тільки при умові його імплементації, тобто проходження процедури включення в систему органів чи перелік осіб, що здійснюють адвокатську діяльність на території даної держави.

На сьогоднішній день україна стоїть на шляху інтеграції у Європейську спільноту, що зумовлює імплементацію європейського законодавства в національне, а також більш тісну взаємодію між державами, в даному випадку допуск іноземних адвокатів до адвокатури україни. таким чином одним з інститутів, що потребував першочергового реформування, була адвокатура.

5 липня 2012 року був прийнятий Закон «Про адвокатуру та адвокатську діяльність». цей документ поклав кінець суперечкам навколо наріжних питань реформування адвокатури, в яких загрузли її прихильники і противники.

однією з новел нового Закону є врегулювання діяльності іноземних адвокатів на території україни. особливості їх правового статусу закріплені у розділі VIII ст. 59-61.

відповідно до ст. 59 адвокат іноземної держави, який має намір здійснювати адвокатську діяльність на території україни, звертається до кваліфікаційно-дисциплінарної комісії адвокатури за місцем свого проживання чи перебування в україні із заявою про його включення до Єдиного реєстру адвокатів україни. до заяви

додаються документи, що підтверджують право такого адвоката на заняття адвокатською діяльністю у відповідній іноземній державі. Перелік таких документів затверджується радою адвокатів України. кваліфікаційно-дисциплінарна комісія адвокатури може відмовити у прийнятті до адвокатури України у разі:

1) наявність рішення відповідної кваліфікаційно-дисциплінарної комісії адвокатури про виключення такого адвоката з Єдиного реєстру адвокатів України – протягом двох років з дня прийняття такого рішення;

2) наявність рішення відповідної кваліфікаційно-дисциплінарної комісії адвокатури про припинення права на заняття адвокатською діяльністю як адвоката України – протягом двох років з дня прийняття такого рішення;

3) неподання документів, передбачених частиною другою цієї статті, або їх невідповідність установленим вимогам.

іноземець, що має прагнення набути статусу адвоката в Україні і займатись адвокатською діяльністю в розумінні Закону, то він повинен відповідати всім вимогам, які пред'являються до таких осіб розділом II Закону. в цьому випадку слід взяти до уваги рівень освіти та кваліфікації юристів, які навчались та практикували в інших системах права. система освіти та система права певної країни завжди більш-менш відрізняється від відповідних систем інших країн. виходячи з цього доцільно було б передбачити певні процедури визначення цього рівня для юристів інших країн, наприклад, нострифікації документів про освіту та кваліфікацію, складання кваліфікаційного іспиту (в тому числі і щодо володіння державною мовою України), визначити органи, які будуть цим займатись, передбачити відповідну процедуру.

При здійсненні адвокатом іноземної держави адвокатської діяльності на території України на нього поширюються професійні права і обов'язки адвоката, гарантії адвокатської діяльності та організаційні форми адвокатської діяльності, визначені Законом.

також до адвоката іноземної держави можуть застосовуватися дисциплінарні стягнення, у разі вчинення ним дисциплінарного проступку. він несе таку ж відповідальність як і адвокати України, але з урахуванням особливостей його правового положення. тобто до адвоката іноземної держави можуть застосовуватися дисциплінарні стягнення виключно у вигляді попередження або виключення з Єдиного реєстру адвокатів України. також особливістю відпо-

відальності є те, що про накладення на адвоката іноземної держави дисциплінарного стягнення кваліфікаційно-дисциплінарна комісія адвокатури повідомляє відповідний орган державної влади або орган адвокатського самоврядування іноземної держави, в якій адвокат отримав статус адвоката або набув право на заняття адвокатською діяльністю.

але досить дивно виглядає положення про застосування дисциплінарних стягнень до іноземного адвоката, який може не мати ніякого відношення до утворення і функціонування органів адвокатського самоврядування в Україні.

також в Законі фактично йдеться про працевлаштування іноземних громадян на території України. цей порядок детально врегульований законодавством України. За цим порядком дозвіл на працевлаштування оформляється іноземцю або особі без громадянства, які мають намір займатися в Україні трудовою діяльністю, за умови, якщо в країні (регіоні) відсутні працівники, які спроможні виконувати цей вид роботи, або є достатні обґрунтування доцільності використання праці іноземних фахівців, якщо інше не передбачене міжнародними договорами України. Закон залишив не врегульованими особливості оподаткування діяльності адвокатів іноземної держави, не визначив характер діяльності (разовий, тимчасовий чи постійний), не враховував особливості правового режиму перебування іноземця на території України (таке перебування обмежується певним часом і може бути пов'язано з їх реєстрацією, отриманням відповідних віз) і т.п.

Наприклад в США, іноземний адвокат може займатися адвокатською діяльністю, якщо він досяг віку 26 років; заплатив мито за видачу ліцензії та має намір створити в США свій офіс; не менше як 5 років працює адвокатом в країна свого громадянства; володіє необхідними моральними якостями і відповідає загальним вимогам адвоката. як бачимо в Україні, порівняно з США, вимоги менш суворі.

в більшості країн-членів Європейського союзу адвокати іноземних держав допускаються до адвокатської діяльності тільки у випадках, якщо вони мають намір займатися справами, пов'язаними з країною їх громадянства, а також справами міжнародного характеру. але я вважаю, що таке правове положення іноземних адвокатів не є досить обґрунтованим, адже якщо адвокат і справді добре розуміється на тій чи іншій галузі національного законодавства, але не має права займатися такими справами, то

це є певною дискримінацією по відношенню до нього.

все ж таки не зважаючи на велику кількість проблем, пов'язаних з регламентацією діяльності іноземних адвокатів на території України, варто відмітити, що допуск такого адвоката до адвокатської практики в Україні є одним з важливих напрямків вдосконалення правового регулювання інституту адвокатури.